

TÜM ÇOCUKLARIN KALİTELİ ÖĞRENİM KAPSAMINA ALINMASI
EĞİTİMDE EŞİTSİZLİKLERİN GİDERİLMESİ
EĞİTİM BAKANLARI BÖLGESEL KONFERANSI
10 - 13 Aralık 2013
İstanbul, Türkiye

István György Tóth, Budapeşte Tárki Sosyal
Araştırmalar Enstitüsü, Direktör

**AB’de çocukların iyi olma halinin çok boyutlu izlenmesi :
dersler ve öneriler**

Session 9 Strategies to good governance – enhancing education financing and coordination across sectors

Three basic questions

- How can we compare policies affecting child well being across countries?
- What are the main lessons from these cross country policy comparisons?
- How the monitoring can be developed/improved?

Bunlara ek olarak,
aşağıdakileri yansıtacak
Ayrıntılar önerilmektedir:

- çocuğun yaşı ve cinsiyeti
- aile geçmişi
- hanenin çalışma yoğunluğu
- hane bileşimi
- göçmenlik/Romanlık durumu

(raporda daha fazla ayrıntı)

İyi olma halinin boyutları : çocukların iyi olma halinin izlenmesi için kompleks ve entegre gösterge portföyü önerisi (AB içinde)

Boyutlar	Çocuk yaş grupları		
	0-5	6-11	12-17
A1: Gelir	At-risk-of-poverty rate		
	Relative median poverty risk gap		
	Kalıcı yoksulluk riski oranı (Yoksulluk sınırı çevresinde dağılım)		
A2: Maddi yoksunluk	Maddi yoksunluğun birincil göstergesi		
	(Maddi yoksunluğun ikincil göstergesi)		
	İleri derecede maddi yoksunluk		
A3: Konut	Konut giderleri, aşırı yığılma		
A4: İP (işgücü piyasası) bağlantısı	Share of children in jobless households (Share of children in low work- intensity (including jobless) households)		
	Childcare use		
B1: Eğitim	Okul öncesi eğitime katılım	(Düşük) okuma performansı- 10y Eğitimsel yoksunluk	(Düşük) okuma performansı. - 15y Eğitimsel yoksunluk Okulu erken terk edenler (18-24)
B2: Sağlık	(Yaşam beklentisi) (Perinatal mortalite) Bebek ölümleri Aşılar Düşük doğum ağırlığı Emzirme	Ağız sağlığı Günlük meyve Her okul günü kahvaltı (kilo fazlası)	Genel anlamda yaşamdan hoşnutluk Fiziksel aktivite (genel olarak kendi sağlığını nasıl gördüğü)
B3: Riskli davranış			Genç yaşta doğum yapma Sigara tiryakiliği Düzenli alkol kullanma; arada çok içme Uyuşturucu kullanımı;

Ülkelerin politika performanslarının bir politika karnesinde görece olarak sunumu (AB bağlamında)

Ana göstergeler

EU-27 max

EU-27 min

Başlıca göstergeler

YÜKSEK performans: bu özel göstergenin değeri AB ortalamasından 'iyi yönde' farklılaşmaktadır (en az 1 SE)

DÜŞÜK performans: bu özel göstergenin değeri AB ortalamasından 'olumsuz yönde' farklılaşmaktadır (en az 1 SE)

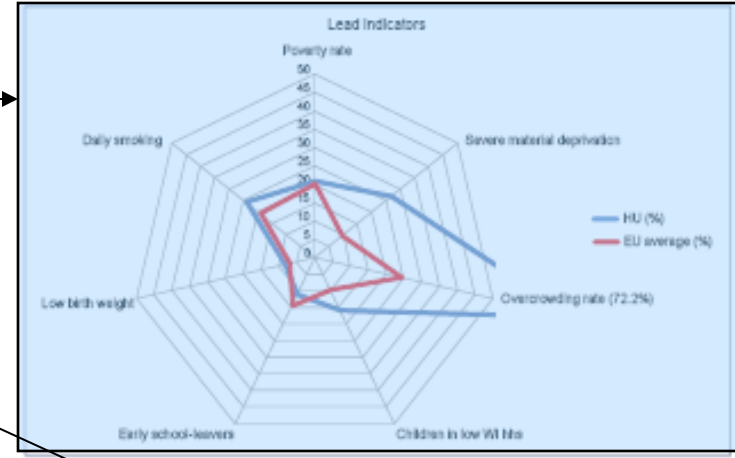
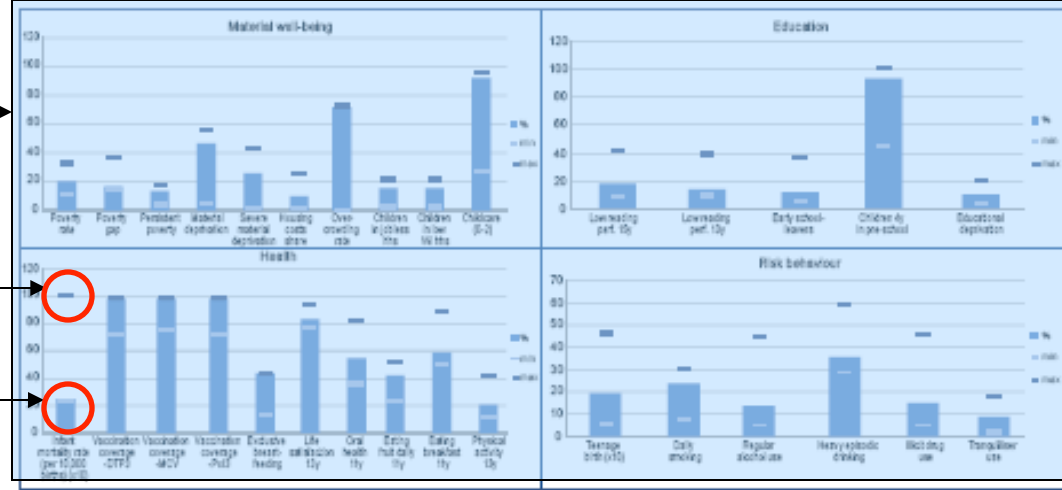
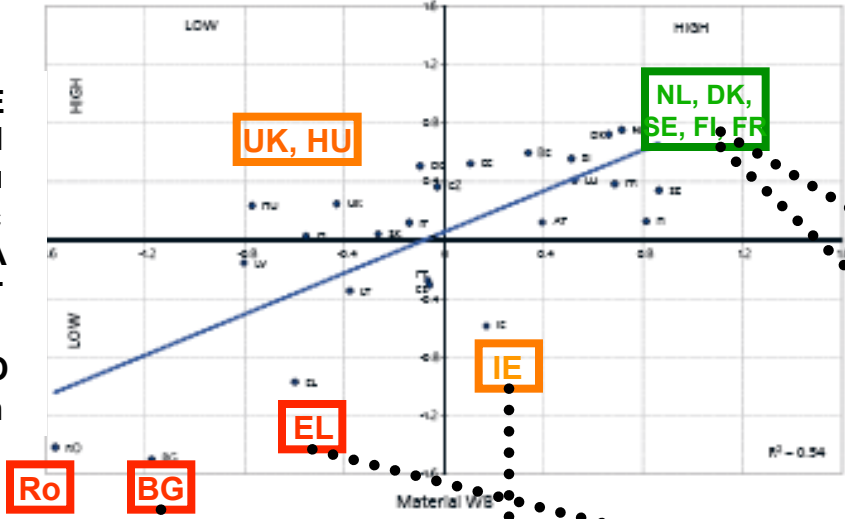

Table 3.3: Relative performance and country-specific data notes

	Low performance	High performance	Country-specific data notes
Material deprivation		Exclusive breastfeeding rate (% of children aged 6 months)	The SILC survey started in 2005 in Hungary. 2008 was the first year Hungary participated in the SILC longitudinal database. At-risk-of-poverty estimates for 2006 are uncertain, to be interpreted cautiously.
Severe material deprivation			
Overcrowding			
Share of children in jobless households			
Share of children in low work-intensity households			
Low birth weight			

Genel bir bulgu : maddi ve maddi olmayan refah sonuçları arasındaki ilişkiler

E
d
u
c
a
t
i
o
n

Figures 4.1a-c: Non-material child well-being outcomes (education, health, risk behaviour) and material resources, EU-27

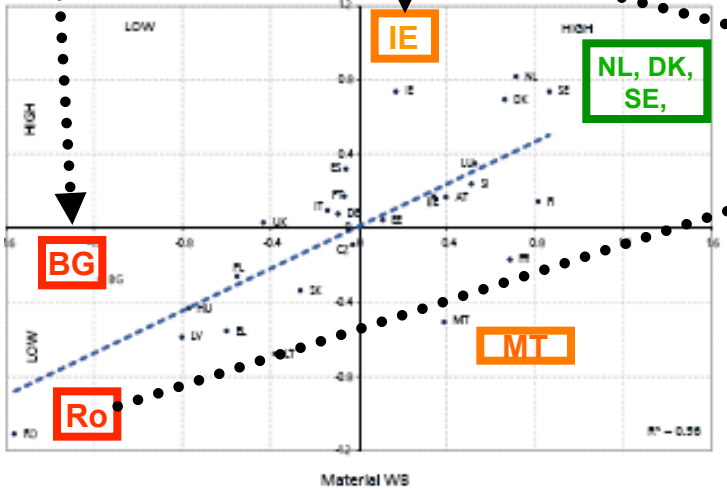
Source: Own estimations following the methodology described in section 4.2 of this report.

Note: CY and MT are missing from Figure 4.1a due to the lack of data for all indicators considered in the (B1) Education dimension. The same holds for LU in (B3) Risk behaviour (Figure 4.1c). CY has been dropped from Figure 4.1b, since its performance would have been evaluated using only one indicator (B2.1 Infant mortality) out of seven in (B2) Health dimension, due to lack of data for others.

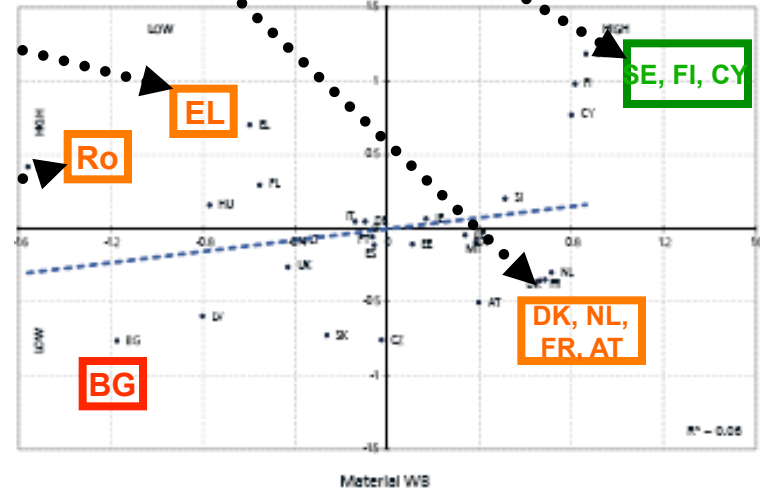
-Bir yanda maddi anlamda refah ile diğer yanda eğitim ve sağlıktaki performans arasında anlamlı bir korelasyon vardır

- Risk davranışlarında ise böyle bir durum söz konusu değildir

H
e
a
l
t
h

R
i
s
k
b
e
h
a
v
i
u
r

Ana babaların (özellikle annelerin) işgücü piyasasına katılımları (kaliteli ve yeterince esnek istihdam) çocuk yoksulluğunun azaltılması açısından gereklidir ...

... ancak işsizlik, çalışırken yoksulluk ve sosyal yardımların etkililiği gibi faktörlerin farklı kombinasyonları politikalarda yapılacak reformlar için ipuçları vermektedir

İleri derecede çocuk yoksulluğunun görülme halleri ...	Ülke örnekleri	Sorun
... hanelerde çalışma yoğunluğunun yüksek olması (çalışırken yoksulluk)	RO, LT, ES	İşten yeterli kazanç elde edilememesi
... hanelerde çalışma yoğunluğunun düşük alması (işsizlik)	BG, SI	İşsizken verilen desteğin yetersizliği
... sosyal yardımların yüksek etkisine rağmen düşük çalışma yoğunluğu	UK, IE, HU	Potansiyel çalışmama tuzakları (motivasyonu düşüren etkiler)
... çocuk bakım hizmetlerinin olmayışı ya da çok pahalı oluşuyla birlikte düşük çalışma yoğunluğu	BG, CZ, IE, LV, LT, MT, SI	İfaal olmama, çocuk bakım masraflarının aşırı yüksek olmasından kaynaklanabilir (özellikle işe girildiğinde beklenen gelirle karşılaştırıldığında)

AB'de maddi anlamda çocuk yoksulluğunun belirleyenleri ve yoksulluğu azaltma stratejileri ile ilgili sonuçlar

AB'de ülkeler düzeyinde bakıldığında **performans büyük bir çeşitlilik göstermektedir**. Bu durum büyük ölçüde aşağıdaki nedenlerden kaynaklanmaktadır:

- tarihsel faktörler
- ekonomik kalkınmışlık düzeyi
- kurumsal farklılıklar
- hükümetlerin tercih ettikleri politika öncelikleri

AB'nin bugünkü siyasal yapısı veri alındığında, **çocukların durumu son kertede ülke düzeyindeki politikalara bağlıdır** (bununla birlikte üye devletlerin stratejilerini geliştirirken birbirlerinden öğrenmelerine yardımcı olacak birtakım ortak belgeler de bulunmaktadır).

Maddi çocuk yoksulluğunun azaltılması için uygun politika bileşimlerine ihtiyaç vardır. Bu politikalar aşağıdaki öğeleri içermelidir:

- yeterli düzeyde çocuk yardımları
- istihdamda ebeveynlere (annelere) yardım
- ücretleri yeterli kılacak mali özendiriciler
- asgari ücret düzeylerinin titizlikle belirlenmesi
- işgünü (ve yol boyunca) yararlanılabilecek, ücreti makul düzeyde çocuk bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması

İzlemede maddi olmayan boyutlar ve politikalarla ilgili sonuçlar

Maddi olmayan boyutlar (özellikle beşeri sermaye birikimi ile ilgili olanlar) izlenecek politikaların merkezine yerleştirilmelidir. Başka bir deyişle politikaların aşağıdaki noktalara odaklanması gerekir:

- fırsat eşitliği: eğitimde performansın iyileştirilmesi ve ailesel eşitsizliklerin azaltılması
- erken çocukluk döneminde yapılacak müdahaleler
- aileyi güçlendirecek VE örgün bakım kurumlarını geliştirecek stratejiler
- özendiriciler sisteminin eğitim ve sağlık hizmetlerine mümkün olan en geniş başvuruyu sağlayacak şekilde uyarlanması

İzleme

- Çeşitli ülkeler ve yıllar itibarıyla çocukların durumunun karşılaştırılmalı biçimde izlenebilmesi için çocukların iyi olma haline ilişkin kapsamlı ve ayrıştırmış gösterge kümelerinin oluşturulması önemlidir
- Maddi anlamda iyi olma haline ek olarak, kompleks bir izlemenin eğitim, sağlık ve riskli davranış göstergelerini de kapsamaması gerekir
- To improve and adjust the data infrastructure accordingly

SunuŖta sıklıkla baŖvurulan raporlar :

AB sosyal kapsama bağımsız uzmanlar ağı (2011):

Kapsayıcı iŖgücü piyasaları, çocuk yoksulluğu ve sosyal dıŖlanmayla mücadele için politika çözümleri
<http://www.peer-review-social-inclusion.eu/network-of-independent-experts/2011/policy-solutions-for-fostering-inclusive-labour-markets-and-for-combating-child-poverty-and-social-exclusion>

Gábos, A. (2012): Giderek artan eŖsitsizliklerin çocuklar üzerindeki etkilerinin hafifletilmesinde baŖarılı politika bileŖimleri : AB ölçeğinde bir karŖılaŖtırma. GINI Projesi için taslak, Tarki Sosyal AraŖtırmalar Enstitüsü

Sosyal Koruma Komitesi(SPC 2012): Çocuk yoksulluğunun giderilmesi ve çocukların iyi olma hallerinin geliŖtirilmesi konusunda SPC tarafından Avrupa Komisyonuna sunulan tavsiye raporu
<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=7849&langId=en>

Tárki/Applica (2010): Avrupa Birliđi'nde çocuk yoksulluğu ve çocukların iyi olma hali. Avrupa Komisyonu için hazırlanan rapor DG EMPL Unit E2.

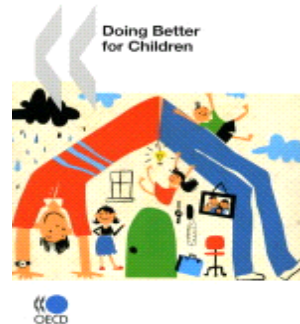
<http://www.tarki.hu/en/research/childpoverty/>

Tárki (2011): Avrupa Birliđi'nde çocukların durumu. Daha iyi politikalar için daha iyi izleme

http://www.tarki.hu/en/news/2011/items/20110531_en.html

TÁRKI (2012): Macar Ulusal Sosyal Kapsama Stratejisi izleme sistemi için bir öneri. Macaristan Hükümeti için hazırlanan belge

Çok önemli diğer raporlar:

Maddi yoksulluk: gelir yoksulluğu ve sosyal dışlanma

Genel olarak alındığında çocuklar arasında maddi yoksulluk, Avrupa genel nüfusuyla karşılaştırıldığında görece daha yüksektir

AB-27'de çocukların yaklaşık %27'si yoksulluk ya da sosyal dışlanma riski altındadır

Çocukların sosyal dışlanmışlığı en yeni iki üye devlette özellikle yüksektir: Bulgaristan ve Romanya. Ancak LV, HU ve IE de dışlanmışlığın kayda değer düzeyde olduğu ülkelerdir

Genel nüfus ortalamasına göre daha yüksek: IE, UK, CZ, HU

Genel nüfus ortalamasına göre daha düşük: DK, SE, CY, SI, FI

2010'da AB'de gelir yoksulluğu oranları *

AB'deki çocuklar:	%21**	değişkenlik gösteriyor: DK, FI, SI (%11-13) - LV, BG, RO (%27-30)
tek ebeveynli haneler:	% 40	
çalışma yoğunluğu düşük haneler:	%69	
göçmen haneler:	%30	
geniş aileler (2 yetişkin ve 3+çocuk) :	%27	
Sürekli yoksulluk içindeki çocuklar :	%11***	

* eşdeğerlenmiş harcanabilir gelirin %60 ortancası altında, ** toplam nüfusun %16,4'üne göre ,

*** halihazırdaki yıl içinde ve önceki 3 yılın 2'sinde yoksulluk riski altında s

Kaynak: SILC 2010, SPC 2012

Hanelerde işsizlik ve düşük çalışma yoğunluğu AB-27'nin tümünde maddi yoksulluğun ana nedenidir ...

- AB'de her 10 çocuktan yaklaşık 1'i işsiz bir hanede yaşamaktadır
- ... ancak, çocukların çoğunluğu en az bir üyesinin tam zamanlı çalıştığı hanelerde yaşamaktadır ve bunların arasında da yoksulluk vardır

Bir sonuç olarak yoksulluk aynı zamanda hanelerin demografik ve istihdam yapısının bileşimiyle de ilgilidir

- Çocuklar arasında yoksulluk riski, kaçınılmaz olarak, yaşadıkları hanelerin temel yapısıyla bağlantılıdır
- İşsiz hanelerdeki çocukların tek ebeveynli ailelerde yaşıyor olma olasılıkları yüksektir : BE, EE, IE and the UK
- İlgili kişi tam zamanlı çalışıyor olsa bile tek ebeveynli aileler güçlük çekmektedir
- Kimi ülkelerde, büyük ailelerdeki çocuklar da etkilenmektedir (örneğin Macaristan)
- İlgili normlar ve kurumlar ülkelere göre farklılık göstermektedir: employment rates of mother drop with the first child in CZ, DE, HU, MT, IE ve UK'de anne istihdam oranları ilk çocuklar birlikte düşerken diğerlerinde bu durum görülmemektedir (örneğin BE, EL, FR, LV, LT, PL, PT, RO, SI *)

Çocuk yoksulluğu riskinin düşük olduğu ülkelerin özellikleri

Kuzey ülkeleri (DK, FI, SE)+SI

- Yoksulluk riski olan çocuk sayısı en az (2007'de %9-12)
- Toplam nüfusa göre çocuklar arasında risk DK, FI ve SI'de daha düşük
- İşsiz ya da düşük çalışma yoğunluklu hanelerde yaşayan çocuk sayısı az
- Kadınlarda istihdam oranları yüksek ve ana babası tam zamanlı çalışan çocuk sayısı fazla
- SI dışında diğer tüm ülkelerde göçmenlerin çocuklarının yoksulluk riski yüksek ve bu çocuklar DK'da risk altındaki tüm çocukların %23'ünü, SE'de %34'ünü oluşturuyor

Uygulanan politikalar:

- Gelir desteği
  - DK, FI ve SE'de çocuklu ailelere yüksek düzeyde gelir desteği
  - SI'de düşük gelirli ailelere ileri düzeyde destek hedefleniyor
- İstihdam politikaları
  - Yaygın ve makul ücret karşılığı çocuk bakım hizmetleri
  - DK, FI ve SE'de istihdama katılım/ yeniden katılım için ana babalara yaygın destek
  - Genel olarak yüksek düzeylerde ekonomik aktivite ve istihdam
- Güç durumundaki gruplar
  - Özel olarak göçmen ailelere yönelik önlemler sınırlı

Çocuk yoksulluğu riskinin yüksek olduğu ülkelerin özellikleri

Güneydeki Üye devletler (IT, ES, EL) +PL

- Risk altındaki çocukların toplam içindeki payı: %23-25
- Çocukların karşılaştıkları risk genel nüfusa göre çok daha yüksek
- Yakın zamanlara kadar konu ulusal bir öncelik taşımıyordu
- Tek ebeveynli ya da geniş ailelerde yaşayan çocuk sayısı az
- İşsiz hanelerde yaşayan çocuk sayısı az
- IT, EL+E'de tek kişinin gelir elde ettiği hanelerde yaşayan çocuk sayısı fazla – tüm çocukların %38-46'sı riskli durumda
- EL, ES+PL'de iki kişinin gelir elde ettiği hanelerde yaşayan çocuk sayısı fazla - her birinde, bu çocukların yaklaşık %9'u risk altında
- Kadın istihdamı düşük, ücretleri de daha az

Uygulanan politikalar:

- Gelir desteği
  - Özellikle daha ileri yaşlardaki çocuklar için düşük gelir desteği
  - Destek dar bir kesimi kapsıyor–PL'de en yoksul ya da yalnız ebeveynler (çocukların %6'sı), EL'de geniş aileler (%10)
- İstihdam politikaları
  - Çocuk bakımı için yardım yok. Çocuk bakımında geleneksel olarak geniş aileye başvuruluyor: ES+EL
  - İstihdam oranları genel olarak düşük ve destek politikaları sınırlı; IT dışında belirli süreli iş sözleşmeleri yaygın
  - EL ve IT'de asgari ücret yokken PL'de çok düşük düzeyde
  - Ancak, değişim işaretleri var:
    - ES: sabit süreli iş sözleşmelerinde azalma, asgari ücretlerde artış, vergilendirmede yeni çocuk indirimleri
    - PL: kadın istihdamında artış